

Araştırma / Original article

**Kendini Açma Ölçeğinin üniversite öğrencilerinde
Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması**

Emine ÖKSÜZ,¹ Sevinç MERSİN,² Türker TÜRKER³

Öz

Amaç: Kendini açma, kişilerarası iletişimin başlamasında, samimiyetin oluşmasında ve iletişim kuranların birbirlerine güvenmelerinde etkin rol oynar. Bu çalışmada, Kendini Açma Ölçeğinin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmaya Mayıs-Haziran 2016'da hemşirelik ve tıp bölümlerinde okuyan 274 üniversite öğrencisi alınmıştır. Veriler Sosyodemografik Bilgi Formu ve Kendini Açma Ölçeği ile toplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliği varimaks eksen döndürme yöntemi kullanılarak yapılan faktör analizi ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılık, güvenilirlik katsayısı ve madde-toplam puan korelasyonu ile değerlendirilmiş; zamana göre değişmezliği için test-tekrar test güvenilirlik analizi yapılmıştır. **Bulgular:** Faktör analizi sonucunda toplam varyansın %64.45'ini karşılayan ve özdeğeri 1'den yüksek olan beş faktör bulunmuştur. Maddelerin faktör yükleri 0.53-0.86 arasında değişmektedir. Ölçeğin tümü için iç tutarlılık katsayısı 0.70, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0.89'dur. **Sonuç:** Kendini Açma Ölçeğinin Türkçe formu üniversite öğrencilerinde kendini açma düzeyini değerlendirmek için kullanılabilir geçerli ve güvenilir bir ölçektir. (*Anadolu Psikiyatri Derg* 2017; 18(6):586-593)

Anahtar sözcükler: Kendini açma, geçerlilik, güvenilirlik

**Validity and reliability of the Turkish Version of
the Self-Disclosure Scale among university students**

ABSTRACT

Objective: Self-disclosure plays an active role in the beginning of interpersonal communication, in the formation of intimacy, and in the trust of the communicators each other. In this study, it is aimed to examine the validity and reliability of the Turkish version of Self-Disclosure Scale. **Methods:** A total of 274 nursing and medical university students were included in this study between May-June 2016. The data were collected using The Sociodemographic Information Form and the Self-Disclosure Scale. Exploratory factor analysis with a varimax rotation was used to examine the construct validity. Reliability was evaluated using Cronbach's coefficients and item-total subscale correlations. The stability of the measures was examined through test-retest reliability assessment. **Results:** As a result of exploratory factor analysis, five factors with 64.45% of the variance explained and an eigenvalue >1 were extracted. Factor loading of items are between 0.53 and 0.86. The Cronbach's alpha coefficient value for the scale is 0.70, and test-retest reliability coefficient value is 0.89. **Conclusion:** Self-Disclosure Scale is a valid and reliable instrument to evaluate self-disclosure level among university students. (*Anatolian Journal of Psychiatry* 2017; 18(6):586-593)

Keywords: self-disclosure, validity, reliability

¹ Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Yüksekokulu, Psikiyatri Hemşireliği BD, Ankara,

² Yrd. Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Bilecik,

³ Doç. Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı ABD, Ankara, Türkiye

Yazışma adresi / Correspondence address:

Dr. Emine ÖKSÜZ, Sağlık Bilimleri Univ. Gülhane Hemşirelik Yüksekokulu, Psikiyatri Hemşireliği BD, 06010 Etilik/Ankara, Türkiye
E-mail: eminetopac@gmail.com

Geliş tarihi: 22.02.2017, Kabul tarihi: 16.05.2017, doi: 10.5455/apd.259467

GİRİŞ

İletişim kurmak insan olmanın vazgeçilmez bir unsurudur. İnsanlar duygularını ve düşüncelerini paylaşarak toplumsallaşırlar ve kişisel gelişimlerini tamamlarlar. Sağlıklı kişilerarası ilişkilerin kurulması ve sürdürülebilmesi çeşitli iletişim becerilerinin kullanılmasına bağlıdır.^{1,2} İletişim becerilerinden biri olan kendini açma, bir bireyin duygu, düşünce ve deneyimleri dahil kendisi hakkındaki bilgileri başkalarına aktarması olarak tanımlanmıştır.³ Başka bir deyişle kendini açma, bir bireyin diğerleri tarafından tanınmasına izin vermesidir.⁴ Wheelless ve Grotz kendini açmayı 'Kişinin diğerleri ile iletişim kurarken kendi hakkında herhangi bir iletisi' olarak tanımlamıştır.⁵ Kişilerarası iletişimde eylem boyutunda yer alan kendini açma, iletişimin başlamasında, samimiyetin oluşmasında ve iletişim kuranların birbirlerine güvenmelerinde, dolayısıyla kişilerin daha doyurucu ilişkiler kurabilmesinde etkin rol oynar.^{1,3} Derlaga ve Berg kişinin kendisi hakkında uygun düzeyde bilgi vermesinin sağlıklı bir kişilik gelişimine katkı yaptığını belirtmiştir.⁴

Kendini açma düzeyinin yüksek ve düşük olması, öfke ve saldırganlık gibi uyumsuz davranışların ortaya çıkmasına ve çatışmaya neden olarak kişilerarası ilişkileri olumsuz yönde etkilemektedir.³ Çalışmalarda kendini hiç açmayan bireylerin kendilerini başkalarından soyutladıkları, daha fazla yalnızlık ve sosyal anksiyete yaşadıkları bulunmuştur.^{6,7} Yüksek düzeyde kendini açmanın ise, tehlikeli ve anlamsız olabileceği, karşıdaki kişide rahatsız edici duygular oluşturabileceği belirtilmiştir.^{3,8} Bu nedenlerle gerek yüz yüze, gerekse online iletişimde kendinin açmanın karşıdaki bireye ve ortama bağlı olarak belirli bir düzeyde olması gerektiği vurgulanmaktadır.⁹

Çalışmalarda bireylerin kendilerini açma düzeylerinin yaşa, cinsiyete, konuya, kültüre, alıcının arkadaş, aile üyesi, iş arkadaşı veya yabancı olmasına bağlı olarak değişebildiği belirtilmiştir.¹⁰⁻¹²

Literatürde bireylerin kendini açma davranış örüntülerini belirlemek amacıyla değişik ölçüm araçları kullanılmıştır.^{13,14} Bu amaçla Wheelless ve Grotz tarafından geliştirilen Kendini Açma Ölçeği (Self-Disclosure Scale) öz bildirim dayalı, kullanımı kolay, kısa bir ölçektir.⁵ Başlangıçta 32 madde olan ölçek daha sonra Wheelless ve Grotz⁵ ile Wheelless¹⁵ tarafından yeniden düzenlenerek 18 maddeye düşürülmüştür. Araştırmacılar tarafından sadece yüz yüze iletişimde değil, online olarak da kendini açma düzeyini test

etmek için kullanılmıştır.^{12,16,17} Ölçek 2012 yılında Chen ve Marcus tarafından modifiye edilmiştir.¹² Türkiye'de hem yüz yüze iletişimde, hem de online iletişimde kendini açma davranışını değerlendiren Türkçeye uyarlanmış uluslararası bir ölçeğe rastlanmamıştır. Bu çalışmada Kendini Açma Ölçeğinin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirliğini belirlemek amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evreni 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Ankara'da bir üniversitenin hemşirelik yüksekokulu ile tıp fakültesi öğrencileridir. Ölçek geliştirme çalışmalarında örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde madde sayısı/gözlem sayısı oranı yöntemi en yaygın olarak kullanılan yöntemdir.¹⁸ Gorsuch anlamlı istatistiklerin elde edilebilmesi için bu yöntemde 1/5 oranını minimum değer olarak belirterek, bu alt sınırın altına düşülmemesi gerektiğini vurgulamıştır.¹⁹ Bu çalışmada kullanılan Kendini Açma Ölçeği 18 maddeden oluşmaktadır ve madde başına 15 öğrenci olacak şekilde örneklem büyüklüğü 270 olarak hesaplanmıştır. Mayıs-Haziran 2016'da araştırmaya katılmayı kabul eden 274 hemşirelik yüksek okulu ve tıp fakültesi öğrencisi ile çalışma tamamlanmıştır.

Araştırmanın etik yönü

Kendini Açma Ölçeğinin Türkçe uyarlamasının yapılabilmesi amacıyla ölçeği geliştiren Wheelless ve ölçeği modifiye eden Chen ve Marcus'tan elektronik posta yoluyla izin alınmıştır.

Uygulama öncesi, uygulamanın yapıldığı üniversiteden etik kurul onayı ve okullardan yazılı izin alınmış, katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiştir. Katılımcıların aydınlatılmış onamları alınmıştır.

Veri toplama araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından ilgili literatür incelenerek oluşturulan Sosyodemografik Bilgi Formu ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği incelenen Kendini Açma Ölçeği kullanılmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, cinsiyet, doğum yeri, en çok yaşadıkları yer, aile tipi, anne-babanın eğitim düzeyi ve kardeş sayısını belirlemeye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Kendini Açma Ölçeği (KAÖ): Bireylerin kendini açma düzeyini değerlendirmek amacıyla

Wheless and Grotz,⁵ Wheless¹⁵ tarafından geliştirilmiş ve Chen ve Marcus tarafından modifiye edilmiştir.¹² Hem yüz yüze, hem de online iletişimde kendini açma düzeyini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. On sekiz maddeden oluşan, yedili Likert tipi bir ölçektir. Her maddenin puanı 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 7 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişmektedir. Ölçekteki 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 18. maddeler ters puanlanır.¹²

Ölçeğin özgün formunda niyet, miktar, olumluluk, dürüstlük, kontrol ve uygunluk olmak üzere altı alt boyut vardır. Toplam puan yerine alt boyutlar üzerinden değerlendirme yapılır. Alt boyutların puanı, alt boyutlardaki maddelerin puan ortalaması alınarak hesaplanır. Buna göre alt boyutlardan alınabilecek puan ortalaması 1-7 arasındadır. Yüksek puan ortalaması o alt boyuta ait kendini açma düzeyinin yüksek olduğunu gösterir. Niyet, miktar, olumluluk, dürüstlük, kontrol ve uygunluk alt boyutlarının Cronbach alfa değerleri sırasıyla 0.64, 0.74, 0.62, 0.64, 0.72 ve 0.25'tir.⁵

İşlem

Ölçeğin Türkçe uyarlaması için çeviri-geri çeviri yöntemi uygulanmıştır. İngilizce formu iki çeviri uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiş, ikinci dili İngilizce olan beş akademisyenden tekrar İngilizceye çevirmeleri istenmiştir. Yapılan çeviriler araştırmacılar ve çevirmenler tarafından incelenerek, her madde üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Oluşturulan Türkçe formun içerik/kapsam geçerliliğini sağlamak için psikiyatri ve psikoloji alanında uzman beş öğretim üyesinin görüşü alınmış, ölçeğe son şekli verilmiştir. Ölçeğin Türkçe anlaşılabilirliğini kontrol etmek için 20 kişilik bir öğrenci grubuna ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama grubu araştırmaya alınmıştır.

Uygulama için veri toplama formları araştırmacılar tarafından öğrencilere dağıtılarak yanıtlamaları istenmiştir. Formlar öğrencilerin sınıflarında ders bitiminde uygulanmış ve formların doldurulması yaklaşık olarak 10 dakika sürmüştür. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği için, KAÖ ilk uygulamadan 15 gün sonra 274 öğrenciye tekrar uygulanmıştır.

Verilerin analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek için varimax eksen döndürme yöntemi kullanılarak faktör analizi yapılmıştır. Faktör yük değeri 0.30 olarak seçilmiştir.²⁰ Faktör analizi için verilerin uygun olup olmadığı Kaiser-Meyer-Olkin (KMO-örneklem yeterliliği istatistiği) ve Bartlett küresel-Anatolian Journal of Psychiatry 2017; 18(6):586-593

lik testi ile değerlendirilmiştir.

Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa) ve madde-toplam puan korelasyonu ile değerlendirilmiş, zamana göre değişmezliği için test-tekrar test güvenilirlik analizi yapılmıştır. İstatistiksel analizler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 21.0 (SPSS Inc., Chicago, IL, USA, 2012) programıyla yapılmıştır. Verilerin tanımlanmasında sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır. Gruplar arası karşılaştırmalarda kesikli değişkenler için ki-kare testi, sürekli değişkenler için bağımsız gruplarda t testi kullanılmıştır. Değişkenler arası ilişkinin değerlendirilmesinde Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. İstatistiksel önemlilik için $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

BULGULAR

Katılımcıların sosyodemografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Hemşirelik ve tıp fakültesi öğrencileri arasında cinsiyet, aile tipi ve annenin eğitim düzeyi dışında sosyodemografik özellikler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 2'de katılımcıların KAÖ alt boyut puan ortalamaları incelendiğinde, okullar arasında niyet alt boyutu dışında diğer alt boyutlar açısından istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p < 0.05$). Hemşirelik öğrencilerinin miktar, olumluluk, dürüstlük ve kontrol alt boyutu puan ortalamaları, tıp fakültesi öğrencilerinin puan ortalamalarından daha yüksektir.

Katılımcıların niyet alt boyutu için puan ortalaması 5.98 ± 0.82 , miktar alt boyutu için 3.70 ± 1.16 , olumluluk alt boyutu için 4.47 ± 1.13 , dürüstlük alt boyutu için 5.79 ± 0.97 , kontrol alt boyutu için ise 3.24 ± 1.34 dir (Tablo 4).

Geçerlilik analizleri

Faktör analizi öncesinde verilerin faktör analizi için uygunluğunu belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda KMO katsayısı 0.74, Bartlett küresellik testi χ^2 değeri 1239.03 ($p < 0.001$) olarak bulunmuştur. Örneklem büyüklüğünün yeterli olup olmadığını gösteren KMO katsayısı 0-1 arasında değişir ve alt sınırı 0.50 olarak kabul edilir. Bartlett küresellik testi ise veriler arasında yeterli oranda ilişki olup olmadığını gösterir ve bu testin p değerinin 0.05 anlamlılık derecesinden düşük olması veriler arasında faktör analizi yapmak için yeterli düzeyde bir ilişki olduğunu anlatır.²¹ Bu çalışmada belirlenen KMO katsayısı ve Bartlett küresellik testi sonuç-

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik özellikleri (s=274)

	Hemşirelik (s=99)		Tıp Fakültesi (s=175)		Test	p
Yaş (Ort ± SS)	20.12±1.64		20.77±1.59		t=-3.13	0.002
	Sayı	%	Sayı	%	χ^2	p
Cinsiyet					274.00	<0.001
Kız	99	100.0	-	-		
Erkek	-	-	175	100.0		
Sınıf					0.81	0.847
1. sınıf	31	31.3	46	26.3		
2. sınıf	20	20.2	38	21.7		
3. sınıf	21	21.2	40	22.9		
4. sınıf	27	27.3	51	29.1		
Doğum yeri					2.44	0.119
İl	73	73.7	114	65.1		
İl dışı	26	26.3	61	34.9		
En çok yaşanılan yer					1.84	0.175
İl	75	75.8	120	68.6		
İl dışı	24	24.2	55	31.4		
Aile tipi					12.60	<0.001
Çekirdek	91	91.9	130	74.3		
Geniş	8	8.1	45	25.7		
Gelir					3.48	0.062
3000 TL ve altı	63	63.6	90	51.4		
3000 TL üstü	36	36.4	85	48.6		
Annenin eğitim düzeyi					10.96	0.004
İlköğretim	67	67.7	97	55.4		
Lise	26	26.3	40	22.9		
Üniversite	6	6.1	38	21.7		
Babanın eğitim düzeyi					2.62	0.269
İlköğretim	40	40.4	57	32.6		
Lise	26	26.3	43	24.6		
Üniversite	33	33.3	75	42.9		
Kardeş sayısı (Ort.±SS)	2.51±0.69		2.98±1.10		t=-4.03	<0.001

Tablo 2. Katılımcıların Kendini Açma Ölçeği (KAÖ) alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması

KAÖ-alt boyutlar	Hemşirelik (s=99)	Tıp Fakültesi (s=175)	t	p
Niyet	6.02± 0.79	5.96±0.84	0.54	0.591
Miktar	4.09±1.11	3.48±1.12	4.34	<0.001
Olumluluk	4.73±1.07	4.32±1.14	2.91	0.004
Dürüstlük	5.94±0.98	5.71±0.95	1.95	0.040
Kontrol	3.55±1.23	3.06±1.37	2.88	0.004

ları verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Faktör analizi sonucunda toplam varyansın %64.45'ini karşılayan ve özdeğeri 1'den yüksek olan 5 faktör bulunmuştur. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri 0.53-0.86 arasında değişmektedir. Birinci faktör olan niyet alt boyutu üç (1, 2, 3. madde), ikinci faktör olan miktar alt boyutu dört (4, 5, 6, 7. madde), üçüncü faktör olan olumluluk

alt boyutu üç madde (9, 10, 17. madde), dördüncü boyut olan dürüstlük alt boyutu dört (11, 12, 13, 14. madde), beşinci faktör olan kontrol alt boyutu ise iki maddeden (15,16. madde) oluşmaktadır (Tablo 3).

Güvenilirlik analizleri

İç tutarlılık: Ölçeğin iç tutarlılığı iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa) ve madde-

Tablo 3. Kendini Açma Ölçeği faktör yük değerleri ve toplam madde korelasyonu

	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Ort±SS	Toplam-madde korelasyonu	
Madde 1	0.67					6.15±1.04	0.48	
Madde 2	0.83					5.93±0.96	0.64	
Madde 3	0.76					5.89±1.10	0.47	
Madde 4		0.68				3.15±1.40	0.42	
Madde 5		0.79				3.91±1.53	0.61	
Madde 6		0.69				4.06±1.57	0.49	
Madde 7		0.79				3.69±1.67	0.61	
Madde 9			0.80			4.26±1.41	0.57	
Madde 10			0.79			4.64±1.24	0.52	
Madde 17			0.76			4.53±1.62	0.48	
Madde 11				0.53		5.86±1.43	0.58	
Madde 12				0.61		5.57±1.46	0.57	
Madde 13				0.77		6.03±1.03	0.53	
Madde 14				0.86		5.72±1.14	0.55	
Madde 15					0.84	3.28±1.56	0.43	
Madde 16					0.74	3.20±1.61	0.42	
Özdeğer	3.57	2.52	1.91	1.18	1.11			
Açıklanan varyans	%22.36	%15.78	%11.94	%7.39	%6.96			
Açıklanan toplam varyans	%64.45							
Çıkarılan maddeler								
Madde 8						4.07±1.53	0.17	
Madde 18						3.10±1.32	0.16	

Tablo 4. Kendini Açma Ölçeği (KAÖ) faktörlerinin güvenilirlik katsayıları

KAÖ-alt boyut	Madde sayısı	Ort±SS	Madde-toplam korelasyonu	Cronbach alfa	Test-tekrar test korelasyonu
Niyet	3	5.98±0.82	0.46-0.64	0.71	0.90*
Miktar	4	3.70±1.16	0.42-0.61	0.74	0.94*
Olumluluk	3	4.47±1.13	0.48-0.57	0.70	0.57*
Dürüstlük	4	5.79±0.97	0.53-0.58	0.75	0.95*
Kontrol	2	3.24±1.34	0.43-0.44	0.60	0.92*
KAÖ toplam	16	4.74±0.56	0.33-0.51	0.70	0.89*

*p<0.001

toplam puan korelasyonu ile değerlendirilmiştir. KAÖ'nün ve alt boyutlarının iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları Tablo 4'te sunulmuştur. KAÖ'nin Cronbach alfa katsayısı 0.70'dir. Alt boyutların Cronbach alfa katsayıları niyet alt boyutu için 0.71, miktar alt boyutu için, 0.74, olumluluk alt boyutu için 0.70, dürüstlük alt boyutu için 0.75 ve kontrol alt boyutu için 0.60 olarak bulunmuştur.

Tablo 3'te ölçekteki maddelerin madde-toplam korelasyonu incelendiğinde, sadece 8. ve 18. maddelerin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0.30'un altında olduğu belirlenmiştir. Madde-toplam korelasyonu katsayılarının düşük olması nedeniyle bu iki madde ölçekten çıkarıl-

mıştır. Tablo 4'te faktörlerin madde-toplam korelasyonları sunulmuştur ve bu faktörlere ait madde-toplam korelasyon katsayısı 0.30'un üzerindedir.

Zamana göre değişmezlik: Ölçeğin zaman göre değişmezliğini belirlemek için KAÖ ilk uygulamadan 15 gün sonra 274 katılımcıya tekrar uygulanmış ve ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik korelasyon katsayısı 0.89 (p<0.001) olarak bulunmuştur (Tablo 4).

TARTIŞMA

Bu çalışma bireylerin kendini açma düzeylerini

değerlendirmek amacıyla geliştirilen KAÖ'nün Türkçe formunun geçerliliğini ve güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

KAÖ'nin yapı geçerliliği faktör analizi ile incelenmiştir. Faktör analizi sonucunda ölçekteki maddelerin faktör yüklerinin 0.53-0.86 arasında değiştiği belirlenmiştir. Faktör yük değeri, ölçekteki maddelerin faktörlerle olan ilişkisini açıklayan katsayıdır ve bu katsayının en az 0.30 olması gerektiği belirtilmiştir.^{20,21} Buna göre, bu çalışmada yapılan analiz sonucu elde edilen faktör yüklerinin yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada faktör analizi sonucunda KAÖ'nün özgün yapısından farklı olarak, toplam varyansın %64.45'ini karşılayan beş faktör bulunmuştur. Ölçek uyarlama çalışmalarında toplam varyansın %30'unun açıklanması yeterli bir değer olarak görülmektedir.¹⁸ Faktörler madde içeriklerinden dolayı niyet, miktar, olumluluk, dürüstlük ve kontrol alt boyutu olarak adlandırılmıştır. Bu çalışmada özgün formda altıncı faktör olan uygunluk alt boyutunun belirlenmemiş olmasının, ölçeğin özgün formunda bu alt boyuta ait Cronbach alfa değerinin 0.25 olması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Faktör analizinde miktar ve niyet alt boyutu altında toplanan maddeler ölçeğin özgün formunda olduğu gibi aynı şekilde miktar ve niyet alt boyutu altında yer almıştır. Bu çalışmada güvenilirlik analizi sonucu madde-toplam korelasyon katsayısı düşük olduğu için 8. ve 18. maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin özgün formunda 8., 9. ve 12. maddeler olumluluk alt boyutunda yer alırken, bu çalışmada 9., 10. ve 17. maddelerin olumluluk alt boyutunda yer aldığı belirlenmiştir. Özgün formda dürüstlük alt boyutunda 11., 12. ve 13. maddeler yer almaktadır. Bu çalışmada özgün formda kontrol alt boyutunda yer alan 14. madde dürüstlüğü belirten diğer maddelerle birlikte dürüstlük alt boyutu altında yer almıştır. Bu nedenle özgün formda 14., 15., ve 16. maddeler Kontrol alt boyutu altında yer alırken, bu çalışmada sadece 15. ve 16. maddeler kontrol alt boyutu altında toplanmıştır. Sonuç olarak, bu çalışmada 16 maddeden oluşan KAÖ niyet, miktar, olumluluk, dürüstlük ve kontrol olmak üzere beş alt boyuta ayrılmıştır (Ek.1).

Katılımcıların alt boyutlara ait puan ortalamaları incelendiğinde, miktar (3.70±1.16) ve kontrol (3.24±1.34) alt boyutları puan ortalamalarının 1'ye yakın olması nedeniyle düşük, niyet (5.98±0.82) ve dürüstlük (5.79±0.97) alt boyutları puan ortalamalarının ise 7'ye yakın olması nedeniyle yüksek olduğu belirlenmiştir. Chen ve Marcus 463 üniversite öğrencisi ile yaptıkları

araştırmada, öğrencilerin miktar alt boyutu puan ortalamalarının düşük, diğer alt boyutlara ait puan ortalamalarının ise orta düzeyde olduğunu bulmuştur.¹² Taddei ve Contena katılımcıların miktar alt boyutu puan ortalamalarını 3.23±1.36 olarak bulmuştur.⁹ Üniversite öğrencilerinin kendini açma düzeylerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisinin incelendiği birçok araştırmada, katılımcıların kendini açma düzeyleri farklı bulunmuştur.²²⁻²⁴

Güvenilirlik, bir ölçme aracının duyarlı, birbiriyle tutarlı ve kararlı sonuçlar verebilme derecesidir. Bir ölçeğin güvenilirliğini bulma yöntemlerinden biri iç tutarlılığın değerlendirilmesidir. Likert tipi bir ölçeğin iç tutarlılığın değerlendirmek için Cronbach alfa katsayısının hesaplanmasının gerektiği belirtilmiştir.²⁵ Bu çalışmada KAÖ'nün tümü için Cronbach alfa katsayısı 0.70 olarak belirlenmiştir. Niyet alt boyutu için 0.71, miktar alt boyutu için, 0.74, olumluluk alt boyutu için 0.70, dürüstlük alt boyutu için 0.75 ve kontrol alt boyutu için 0.60 olarak bulunmuştur. Bu değerler ölçeğin özgün formunda belirtilen alt boyutlara ait Cronbach alfa katsayılarına yakındır. Ölçeğin özgün formunda tamamı için değil, sadece alt boyutlar için Cronbach alfa katsayısı belirtilmiştir.⁵ Benzer şekilde Park ve arkadaşları tarafından üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmada da niyet, miktar, olumluluk ve dürüstlük alt boyutlarının Cronbach alfa katsayısı sırasıyla 0.75, 0.68, 0.71 ve 0.79 olarak bulunmuştur.²⁶ Cronbach alfa değerinin 0.70 ve üstünde olduğu durumlarda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmektedir.²⁵ Durmuş ve arkadaşları soru sayısı az olduğunda bu sınırın 0.60 değeri ve üstü olarak kabul edilebileceğini belirtmiştir.²⁷ Çalışmamızda kontrol alt boyutu için Cronbach alfa katsayısının 0.60 olarak bulunması, bu alt boyutta iki maddenin bulunması ile açıklanabilir.

Uyarlanan bir ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek üzere başvurulan yöntemlerden biri de madde analizidir. Madde-toplam puan korelasyon katsayısı her madde ile toplam değer arasındaki ilişkiyi gösterir ve 0.30'dan yüksek olması beklenir.²⁸ Bu çalışmada 8. ve 18. maddelerin madde-toplam korelasyon katsayısı 0.30'dan düşük olduğu için ölçekten çıkarılmıştır.

Bu çalışmada geçerlilik analizinde KAÖ'nün iç tutarlılığı dışında, zamana göre değişmezliği de değerlendirilmiştir. Bu amaçla ilk uygulamadan 15 gün sonra test tekrar uygulanmıştır. Test-tekrar test güvenilirliği, bir ölçme aracının uygulamadan uygulamaya tutarlı sonuçlar verebilme, zaman göre değişmezlik gösterebilme gücüdür. Test-tekrar test güvenilirliğini bulmak için iki

uygulamadan elde edilen puanlar arasındaki korelasyon hesaplanır ve ölçeğin güvenilirliği için bu korelasyon katsayısının yüksek ve pozitif yönde olması istenir.^{25,28} KAÖ'nün test-tekrar test korelasyon katsayısının 0.89 olarak bulunması ölçekte bulunan maddelerin tutarlı ve kararlı olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları vardır. Ölçeğin sadece Ankara ilindeki bir üniversitede okuyan öğrencilerle yapılmış olması, bireylerin kendini açma durumlarının etkileyebilecek ruhsal etkenlerin araştırılmamış olması ve bu ölçeğin Türk toplumunda ilk kez kullanılmış olması bu çalışmanın sınırlılıklarıdır.

SONUÇ

Bu çalışmada yapılan geçerlilik ve güvenilirlik

Teşekkür: Yazarlar makalenin yazımında ve istatistiksel analizinde değerli öneri ve katkılarından dolayı Doç. Dr. Gülten Güvenç'e teşekkür ederler.

Yazarların katkıları: E.Ö.: Araştırma konusunun belirlenmesi, literatür tarama, araştırmayı planlama ve yürütme, makaleyi yazma; S.M.: Konunun belirlenmesi, planlama, araştırmanın yürütülmesi, makaleyi yazma; T.T.: Araştırmanın planlanması, istatistik, makaleyi yazma.

KAYNAKLAR

1. Stuart GW. Therapeutic nurse-patient relationship. GW Stuart (Ed.), *Principles and Practice of Psychiatric Nursing, ninth ed.*, St. Louis: Mosby, 2009, p.17-26.
2. Baile WF, Blatner A. Teaching communication skills: Using action methods to enhance role-play in problem-based learning. *Simul Healthc* 2014; 9:220-227.
3. Greene K, Derlega VJ, Mathews A. Self-disclosure in personal relationships. AL Vangelisti, D Perlman (Eds.), *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*, New York: Cambridge University Press, 2006, p.409-427.
4. Derlaga VJ, Berg JH (Eds.). *Self-disclosure: Theory, Research, and Therapy*. New York: Springer Science & Business Media, 2013.
5. Wheelless LR, Grotz J. Conceptualization and measurement of reported self-disclosure. *Hum Commun Res* 1976; 2:338-346.
6. Wei M, Russell DW, Zakalik RA. Adult attachment, social self-efficacy, self-disclosure, loneliness, and subsequent depression for freshman college students: A longitudinal study. *J Couns Psychol* 2005; 52:602.
7. Özbay Y, Terzi Ş, Erkan S, Çankaya ZC. Üniversite öğrencilerinin profesyonel yardım arama tutumları, cinsiyet rolleri ve kendini saklama düzeyleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi* 2011; 1:59-71.
8. Külcü Ö, Henkoğlu T. Privacy in social networks: An analysis of Facebook. *Int J Inform Manage* 2014; 34:761-769.
9. Taddei S, Contena B. Privacy, trust and control: Which relationships with online self-disclosure? *Comput Hum Behav* 2013; 29:821-826.
10. Schug J, Yuki M, Maddux W. Relational mobility explains between-and within-culture differences in self-disclosure to close friends. *Psychol Sci* 2010; 21:1471-1478.
11. Nosko A, Wood E, Molema S. All about me: Disclosure in online social networking profiles: The case of Facebook. *Comput Hum Behav* 2010; 26:406-418.
12. Chen B, Marcus J. Students' self-presentation on Facebook: An examination of personality and self-construal factors. *Comput Hum Behav* 2012; 28:2091-2099.
13. Selçuk Z. *Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1989.
14. Cayanus JL, Martin MM. An instructor self disclosure scale. *Commun Res Rep* 2004; 21:252-263.
15. Wheelless LR. A follow-up study of the relationships among trust, disclosure, and interpersonal solidarity. *Hum Commun Res* 1978; 4:143-157.

16. Leung L. Loneliness, self-disclosure, and ICQ ("I Seek You") use. *Cyberpsychol Behav* 2002; 5:241-251.
17. Gibbs JL, Ellison NB, Heino RD. Self-presentation in online personals. *Comm Res* 2006; 33:152-177.
18. Hatcher L. A Step-by-Step Approach to Using the SAS System for Factor Analysis and Structural Equation Modeling, Second ed., Cary, NC: The SAS Institute, 1994, p.325-339.
19. Gorsuch RL. Factor Analysis. Second ed., New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 1983.
20. Yong AG, Pearce S. A beginner's guide to factor analysis: Focusing on exploratory factor analysis. *Tutor Quant Methods Psychol* 2013; 9:79-94.
21. Büyüköztürk Ş. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. On altıncı baskı, Ankara: Pegem Yayınları, 2012, s.167-182.
22. Myers SA, Johnson AD. Perceived solidarity, self-disclosure, and trust in organizational peer relationships. *Commun Res Rep* 2004; 21:75-83.
23. Ma MLY, Leung L. Unwillingness-to-communicate, perceptions of the Internet and self-disclosure in ICQ. *Telemat Inform* 2006; 23:22-37.
24. Gibbs JL, Ellison NB, Lai CH. First comes love, then comes Google: An investigation of uncertainty reduction strategies and self-disclosure in online dating. *Commun Res* 2011; 38:70-100.
25. Karakoç FY, Dönmez L. Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Temel İlkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası* 2014; 40:39-49.
26. Park N, Jin B, Jin SAA. Effects of self-disclosure on relational intimacy in Facebook. *Comput Hum Behav* 2011; 27:1974-1983.
27. Durmuş B, Yurtkoru S, Çinko M. Sosyal Bilimlerde Spss'le Veri Analizi, 5. baskı, İstanbul: Beta Basım A.Ş., 2013.
28. Gözüm S, Aksayan S. Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber II: Psikometrik özellikler ve kültürlerarası karşılaştırma. *Hemşirelikte Araştırma Derg* 2002; 5:3-14.

EK 1. KENDİNİ AÇMA ÖLÇEĞİ

Yönerge: Aşağıdaki maddeleri ..... kişiyle nasıl iletişim kurduğunuzu en iyi yansıtacak şekilde ve aşağıdaki yönergeyi baz alarak yanıtlayınız. Yanıtlarınız için her ifadenin karşısındaki rakamlardan birini yuvarlak içine alınız.

1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Orta derecede katılmıyorum, 3-Katılmıyorum, 4-Kararsızım, 5-Orta derecede katılıyorum, 6-Katılıyorum, 7-Kesinlikle katılıyorum

1. Eğer istersem, her zaman gerçekten kim olduğumu doğru yansıtacak şekilde kendimi ifade edebilirim.	1	2	3	4	5	6	7
2. Kişisel duygularımı ifade ederken, her zaman ne yaptığımı ve ne söylediğimin farkındayım.	1	2	3	4	5	6	7
3. Kendimle ilgili duygularımı açığa vurduysam, bunu bilinçli olarak yapmak istemişimdir.	1	2	3	4	5	6	7
4. Duygularım hakkındaki ifadelerim genellikle kısadır.	1	2	3	4	5	6	7
5. Genellikle kendimle ilgili konuşmam.	1	2	3	4	5	6	7
6. Nadiren kişisel inançlarımı ve görüşlerimi ifade ederim.	1	2	3	4	5	6	7
7. Kendimden bahsettiğim zaman konuşmalarım kısa sürer.	1	2	3	4	5	6	7
8. Genellikle kendimle ilgili olumlu şeyleri açığa vururum (anlatırım).	1	2	3	4	5	6	7
9. Genel olarak, bizzat kendimle ilgili anlatımlarım (dışa vurumum) olumsuzdan daha çok olumludur.	1	2	3	4	5	6	7
10. Kişisel inanç ve görüşlerim hakkındaki açıklamalarım hitap ettiğim kitlenin ilgileri ile ilgilidir.	1	2	3	4	5	6	7
11. İstedğim zaman kendi duygularımı ifade edemem çünkü kendimi yeteri kadar tanımıyorum.	1	2	3	4	5	6	7
12. Duygularımı, hislerimi, davranışlarımı ve deneyimlerimi ortaya koyduğumda çoğu kez kendimi tamamen içten hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
13. Kendimi ifade ederken dürüst olurum.	1	2	3	4	5	6	7
14. Konuşmalarımda açık bir şekilde gerçekten kim olduğumu içtenlikle açığa vururum.	1	2	3	4	5	6	7
15. Kendimden söz etmem çok uzun zaman alır.	1	2	3	4	5	6	7
16. Genellikle niyetinde olmadan kendimle ilgili bilgileri açığa vururum.	1	2	3	4	5	6	7

Değerlendirme: Her maddenin puanı 1-7 arasında değişmektedir. Ölçekteki 4-5-6-7-11-12. maddeler ters puanlanmaktadır. Toplam puan yerine alt boyutlar üzerinden değerlendirme yapılmaktadır. Alt boyutların puanı, alt boyutlardaki maddelerin puan ortalaması alınarak hesaplanmaktadır. Buna göre alt boyutlardan alınabilecek puan ortalaması 1-7 arasında değişmektedir. Yüksek puan ortalaması; o alt boyuta ait kendini açma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. KAÖ'nin alt boyutları niyet (1-2-3. maddeler), miktar (4-5-6-7. maddeler), olumluluk (8-9-10. maddeler), dürüstlük (11-12-13-14. maddeler), kontrol (15-16. maddeler) alt boyutudur.